

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

'Yukarıda belirtilen dava ile ilgili olarak, mahkememizce yapılan ön inceleme sonucunda, mahkememizin yetkili olduğu, başvurunun süresi içinde yapıldığı, başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olduğu ve başvuranın buna hakkı olduğu anlaşılmakla başvurunun usulden kabulüne karar verilmiş ancak idari yaptırımın uygulanmasına dayanak teşkil eden hükmün Anayasaya aykırı olması sebebiyle bu konuda Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir. Zira;

Ceza hukukunda, fiil, kişinin haricî, nesnel bir davranışdır, yani kişinin, başkalarınca algılanabilen bir davranışdır. Bu anlamda olmak üzere, kişiden çıkarak haricileşmiş bir fiil olmadıkça, suç da olmaz. Buradan, suçun maddî unsuru olan 'filsiz suç olmaz' mutlak kuralı ortaya çıkmaktadır. Kural, ceza hukuku düzeninin niteliğini belirlemede mihenk taşıdır. Anayasa, 38. maddesinde, *...kanunun suç saymadığı bir fiilden söz ederken, açıkça fiilsiz suç olmaz kuralına vurgu yapmış olmaktadır. Aynı şekilde, TCK'nun 2. maddesinde, kanunun suç saymadığı bir fiilden söz edilmektedir. Bu demektir ki, suçun maddesini, fiil oluşturmaktadır. Bugün, fiilsiz suç olmaz kuralı, uygar bir ceza hukukunun, kendisinden vazgeçmesi imkansız olan bir temel taşıdır. Bir hareket yoksa, ortada, ne bir fiil, ne de bir suç vardır. Hareket olumlu veya olumsuz bir biçimde ortaya çıkabilir. Olumlu bir biçimde ortaya çıkan hareket yapmak, olumsuz bir biçimde ortaya çıkan hareket yapmamaktan ibaret bulunmaktadır. Yapmak biçiminde ortaya çıktığında harekete 'icra hareketi', yapmamak biçiminde ortaya çıktığında harekete 'ihmal hareketi' denmektedir. İhmal hareketi de insanın nesnel, yani harici bir davranışdır. Ortada icra veya ihmal hareketi olmadıkça, bir suçun da bulunmadığının kabulü zorunludur.*

Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarında da belirtildiği üzere, Anayasanın 'Suç ve cezalara ilişkin esaslar' kenar başlıklı 38. maddesinin yedinci fıkrasında, 'Ceza sorumluluğu şahsidir.' hükmü yer almaktadır. Ceza sorumluluğunun şahsiliği ceza hukukunun temel kurallarındandır. Cezaların şahsiliğinden amaç, bir kimsenin işlemediği bir fiilden dolayı cezalandırılmamasıdır. Başka bir anlatımla bir kimsenin başkasının fiilinden sorumlu tutulmamasıdır. Anayasa'nın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayırım yapılmadığından idari para cezaları da bu maddede öngörülen ilkelere tâbidir. (Anayasa Mahkemesi'nin 15/03/2012 tarih ve 2011/105 E.-2012/38 K. Sayılı kararı)

Bu bilgiler ışığında dava konusu somut olay incelendiğinde; başvuruda bulunan ...'ün kendi adına kayıtlı bulunan 09 BF 692 plaka sayılı aracı ... isimli şahsa kiraladığı, ... isimli şahsın ise, ...'ün bilgisi dışında aracı üçüncü kişi olan ... isimli şahsa verdiği, emniyet görevlileri tarafından yapılan kontrol sırasında ...'in aracı sürücü belgesiz olarak kullandığının tespit edildiği, bu nedenle sürücü olan ...'e ceza verildiği ancak sürücünün araç sahibi olmaması nedeniyle araç sahibi olan ...'e de iptali istenen 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 36 maddesinin 3. fıkrasının 4. tümcesinde yazılı '*Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.*' hükmü uyarınca ceza uygulandığı anlaşılmıştır.

Somut olayda da görüleceği üzere, kişi, sahibi olduğu aracının başkası tarafından sürücü belgesiz olarak kullanıldığı konusunda bilgi sahibi olmasa kısacası bu konuda herhangi bir

kusuru (kastı veya özen ve dikkat yükümlüğüne aykırı davranışı) olmasa dahi iptali istenen söz konusu hüküm uyarınca cezaya muhatap olmaktadır. Bu konuda istisnai bir örnek vermek gerekirse; alınan her türlü önlem ve tedbire rağmen bir kişinin aracının sürücü belgesi sahibi olmayan bir hırsız tarafından çalınması ve hırsızın yakalanması durumunda dahi suçun mağduru olan araç sahibine de bu hüküm uyarınca para cezası verilmek zorunda kalınacaktır. Zira, kanun metninden de açıkça anlaşılacağı üzere, araç sahibine ceza verilmesi için herhangi bir kusurunun olması şartı aranmamaktadır. Kişinin sadece araç sahibi olması ceza alması için yeterlidir. (Oysa ki aynı kanunun 37. maddesinde benzer bir düzenlemede, araç kullandıran kişilerin cezalandırılacağı belirtilerek açıkça kusur sorumluluğuna vurgu yapılmıştır.) Her ne kadar hukuki sorumluluk açısından aynı kanunda işletenin (araç sahibi) kusursuz sorumluluğu kabul edilmiş ise de, aynı ilkenin cezai sorumluluk yönünden de kabulü mümkün değildir.

Sonuç olarak görülmektedir ki, iptali istenen söz konusu kanun hükmü uyarınca, bir kimsenin icrai (ehliyetsiz araç kullanması için birini teşvik etme vs...) veya ihmali (ehliyetsiz araç kullanılmasına göz yumma vs...) herhangi bir hareketi olmasa veya tespit edilemese dahi sadece araç sahibi olmasından dolayı başkasının bir fiili nedeniyle (ehliyetsiz araç kullanma) ceza alması söz konusu olmaktadır. Bu nedenle, 1982 Anayasasının 38/7. maddesine aykırılık teşkil eden 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 36. maddesinin 3. fıkrasının 4. tümcesinde yazılı *'Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.'* cümlesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmak gerektiğine mahkememizce kanaat getirilmiştir."